

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 27. juni 2022
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rune Kistrup
Sagsnr.: 2022-0030-7647
Dok.: 2457877

Besvarelse af spørgsmål nr. 956 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 956 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 24. maj 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Mattias Tesfaye

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 956 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren oplyse, i hvor mange sager, der sker forkyndelsesfejl, som medfører, at sagen ikke efterfølgende kan rejses ved domstolene? Der henvises til artiklen "Emmas voldtægtssag blev afvist på grund af fejl og nøl" dr.dk, den 15. maj 2022.”

Svar:

Justitsministeriet kan oplyse, at Rigsadvokaten på baggrund af den omtalte sag har gennemført en høring af de regionale statsadvokater med henblik på at få klarlagt, om det er en generel problemstilling, at sager ikke kommer for retten, fordi en afgørelse om omgørelse af et tiltalefrafald eller en påtaleopgivelse ikke er blevet meddelt den sigtede inden for fristen på to måneder, og om der i givet fald er behov for at justere regler eller interne retningslinjer i lyset heraf.

Justitsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Rigsadvokaten har indledningsvist undersøgt mulighederne for at trække oplysninger fra politiets sagsstyringssystem (POL-SAS) om antallet af sager, der i politikredsene har været afgjort med påtaleopgivelse eller tiltalefrafald, og som statsadvokaterne efterfølgende har vurderet skulle omgøres, men hvor strafforfølgingen har måttet standses på grund af, at meddelelse om statsadvokaternes afgørelse ikke er forkyndt for den, der har været sigtet, inden 2 måneder fra kredsens afgørelse, jf. retsplejelovens § 724, stk. 2.

POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem, der er opbygget således, at der journaliseres på en gerningskode, som knytter sig til en eller flere lovovertrædelser. I forbindelse med sagens afslutning registreres en afgørelsestype, som angiver straffesagens resultat. POLSAS vil således kunne bruges som et redskab til at oplyse bl.a., hvor mange anmeldelser eller afgørelser der vedrører en given lovovertrædelse. Det vil derimod ikke uden videre være muligt at trække data af mere detaljeret karakter.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i POLSAS ikke findes en selvstændig afgørelses- eller gerningskode vedrørende for sen forkyndelse for den tidligere sigtede af statsadvokaternes afgørelse om omgørelse af en afgørelse om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald. Det er således ikke muligt ved elektronisk udtræk fra POLSAS at tilvejebringe de ønskede oplysninger.

2. Rigsadvokaten har til brug for besvarelsen derfor i stedet indhentet en udtalelse fra Statsadvokaten i København og Statsadvokaten i Viborg, der har oplyst følgende:

”1. Statsadvokaten i Viborg og Statsadvokaten i København skal indledningsvis oplyse, at statsadvokaternes sagsbehandlingssystem, PLATINA, ikke giver mulighed for at fremsøge den forespurgte sagstype. Det vil derfor kræve en manuel gennemgang af et betydeligt antal sager at udfinde relevante sager.

Der er i stedet foretaget en høring af medarbejderne, om de ud fra deres hukommelse kunne identificere sådanne sager. Det skal i den forbindelse bemærkes, at denne fremgangsmåde er behæftet med betydelig usikkerhed, idet de indhentede oplysninger alene er baseret på den umiddelbare hukommelse hos medarbejdere i statsadvokaturerne, der i forbindelse med høringen har bidraget med oplysninger. Det bemærkes ligeledes, at høringen er sendt med en forholdsvis kort svarfrist, hvorfor der kan være en risiko for, at enkelte medarbejdere, der har afholdt ferie eller orlov, eventuelt kunne være i besiddelse af yderligere relevant viden, ikke har nået at besvare høringen.

Statsadvokaten i Viborg kan på den baggrund generelt oplyse, at det antages, at det i ca. 5 sager om året frem til de ændrede forkyndelsesregler, som trådte i kraft den 1. juli 2021, og som indebærer, at anklagemyndigheden ikke længere skal forkynde en meddelelse om omgørelse af påtaleopgivelse og tiltalefrafald, men i stedet blot kan sende en meddelelse herom med Digital Post eller med anbefalet brev, ikke var lykkedes at forkynde inden for omgørelsesfristen. Det er ikke muligt at estimere, i hvor mange af disse sager, strafforfølgning måtte standses alene på grund af, at forkyndelsen ikke skete rettidigt, jf. nedenfor under punkt 2.

Statsadvokaten i København estimerer på samme grundlag, at det kun har været i et fåtal af sager, hvor der ikke er sket rettidig forkyndelse efter de tidligere regler, men at det ikke kan opgøres nærmere.

Baseret på høringen ved Statsadvokaten i København kan det om konkrete sager oplyses følgende:

Sager forud for den 1. juli 2021:

Sag om voldtægt efter straffelovens § 216, hvor politikredsens påtaleopgivelse blev omgjort i december 2016.

Statsadvokaten anmodede politikredsen om at forkynde omgørelsen, men politiet nåede ikke rettidig forkyndelse.

Sager efter den 1. juli 2021

Sag om voldtægt efter straffelovens § 216, som nærværende spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg udspringer af, hvor politikredsens påtaleopgivelse blev omgjort i september 2021. Ved sagsbehandlingsfejl i statsadvokaturen blev statsadvokatens omgørelsesbeslutning ikke meddelt den pågældende rettidigt.

Baseret på høringen ved Statsadvokaten i Viborg kan oplyses følgende:

Sager forud for den 1. juli 2021

Høringen af medarbejderne ved Statsadvokaten i Viborg har ikke ført til identifikation af konkrete sager.

Sager efter den 1. juli 2021

Sag om bl.a. dokumentfalsk efter straffelovens § 171, hvor politiets påtaleopgivelse fra november 2021 som følge af en sagsbehandlingsfejl i statsadvokaturen ikke blev omgjort rettidigt.

Sag om bedrageri i samhandel efter straffelovens § 279, hvor politikredsens påtaleopgivelse fra september 2021 som følge af en sagsbehandlingsfejl ikke blev omgjort rettidigt.

Der er således ved statsadvokaturerne umiddelbart identificeret fire konkrete sager: En sag forud for den 1. juli 2021 og tre sager fra perioden efter den 1. juli 2021.

2. Statsadvokaterne skal i øvrigt bemærke, at retsplejelovens § 724, stk. 2, både før og efter lovændringen om ophævelse af forkyndelseskravet trådte i kraft, indeholder en undtagelse til omgørelsesfristen på 2 måneder i de tilfælde, hvor sigtedes forhold har forhindret rettidig forkyndelse/meddelelse, eksempelvis hvis den sigtede er gået under jorden og bevidst skjuler sig for myndighederne.

Det skal endvidere bemærkes, at Statsadvokatens beslutning om at omgøre en politikreds' afgørelse om påtaleopgivelse ikke nødvendigvis er en beslutning om, at der skal rejses tiltale i en sag, der således skal behandles i retten. En omgørelsesbeslutning kan også indeholde et påbud til

politikredsen om, at der skal foretages yderligere efterforskning, inden der træffes afgørelse i sagen. Det kan eksempelvis være aktuelt i tilfælde, hvor den forurettede kommer med nye oplysninger til brug for klagen over politikredsens afgørelse, som Statsadvokaten vurderer, bør inddrages i kredsens beslutningsgrundlag.

Det skal endelig bemærkes, at en beslutning fra Statsadvokaten om, at der skal rejses tiltale i en sag, hvor politikredsen tidligere har truffet afgørelse om påtaleopgivelse, alene medfører, at sagen indbringes for domstolene, og det er op til retten at foretage den endelige bevisbedømmelse.”

3. Statsadvokaten i København har i lyset af den i artiklen nævnte sag efterfølgende indskærpet og præciseret de skriftlige retningslinjer for behandlingen af sager, hvor der skal meddeles en omgørelse for en person, der har været sigtet, jf. retsplejelovens § 724, stk. 2. Statsadvokaten i København har endvidere indført retningslinjer om, at der foretages kvalitetskontrol af alle omgørelsessager, således at proceduren kontrolleres af en faglig ansvarlig medarbejder, så der altid er to sæt øjne på alle omgørelsessager. Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet og Statsadvokaten i Viborg har oplyst over for Rigsadvokaten, at en tilsvarende procedure vil blive indført hos dem.”

For de fleste danskere vil mødet med retssystemet kun være noget, der sker én gang i løbet af et liv, hvis nogensinde. Derfor er det vigtigt, at dette møde bliver så vellykket som muligt, så tilliden til retssystemet opretholdes.

Der skal ikke herske tvivl om, at man som borger skal kunne have en berettiget forventning om, at der ikke bliver begået ekspeditionsfejl, der betyder, at straffesager ikke kan rejses ved domstolene, og det er naturligvis dybt utilfredsstillende når det sker.

Jeg har på den baggrund noteret mig, at Rigsadvokatens undersøgelse har vist, at der gennem årene har været fejl med hensyn til meddelelse af afgørelser om omgørelse. Det er derfor vigtigt, at der nu kommer nye retningslinjer hos statsadvokaterne, som betyder, at der kommer flere øjne på sagerne, så vi fremover kommer til at se færre sager, hvor menneskelige fejl fører til, at en sag ikke kan rejses ved domstolene.